

Sygn. akt IV Ca 1031/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 października 2020 r.

Sąd Okręgowy w Płocku IV Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodnicząca – Sędzia Renata Wanecka (spr.)

Protokolant Katarzyna Gątarek

po rozpoznaniu na rozprawie 28 października 2020 r. w P.

sprawy z powództwa (...) Banku S.A. w W.

przeciwko A. Ż. (1), A. Ż. (2), T. Ż.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Mławie z 7 listopada 2019 r.

sygn. akt I C 251/19

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Mławie, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt IV Ca 1031/19

UZASADNIENIE

W pozwie złożonym 31 grudnia 2018r. (data stempla pocztowego) (...) Bank Spółka Akcyjna w W. wniósł o solidarne zasądzenie na jego rzecz od A. Ż. (1), A. Ż. (2) i T. Ż. kwoty 2.418,37 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 20 grudnia 2018r. do dnia zapłaty. W uzasadnieniu powód wskazał, że pozwani są spadkobiercami W. Ż., który zawarł z (...) Bankiem S.A. umowę pożyczki i jej nie spłacił.

Sąd Rejonowy w Mławie 25 stycznia 2019r. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, w którym nakazał A. Ż. (1), A. Ż. (2) i T. Ż., aby zapłacili solidarnie powodowi 2.418,37 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 20 grudnia 2018r. do dnia zapłaty oraz kwotę 642 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Pozwani wnieśli sprzeciw od nakazu zapłaty, w którym podnieśli zarzut przedawnienia roszczenia twierdząc, że jego termin należy liczyć osobno dla każdej z rat pożyczki, która jest świadczeniem okresowym. Ponadto zwrócili się o złożenie umowy ubezpieczenia, jaką zawarł W. Ż. przy zaciąganiu pożyczki, wskazując, iż wierzyciel mógłby zaspokoić swoje roszczenia występując o wypłatę do ubezpieczyciela.

Wyrokiem z 7 listopada 2019r. Sąd Rejonowy w Mławie oddalił powództwo oraz zasądził od (...) Banku S.A. na rzecz A. Ż. (1), kwotę 900 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Rejonowy ustalił:

W dniu 23 grudnia 2013 r. W. Ż. zawarł z powodem umowę pożyczki i nie dokonał spłaty zadłużenia. Pożyczka miała być spłaca w 24 ratach w wysokości po 117,85 zł każda rata.

W. Ż. zmarł 14 kwietnia 2014 r.

Postanowieniem z 4 lutego 2015 r. Sąd Rejonowy w Mławie w sprawie I Ns 273/14 stwierdził, że spadek po zmarłym W. Ż. nabyli: A. Ż. (1), A. Ż. (2), T. Ż. po $\frac{1}{3}$ części każde z nich.

W dniu 20 grudnia 2018 r. powód wezwał pozwanych do zapłaty kwoty 2.418,37 zł w terminie do 3 stycznia 2019 r.

Dokonując oceny prawnej, Sąd I instancji stwierdził, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie, z uwagi na przedawnienie dochodzonego roszczenia

Sąd podniósł, że z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w ustawie, roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu (art. 117 § 1 kc). Zgodnie z art. 117 § 2 kc, po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba, że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. Jednocześnie zaznaczył, iż od wejścia w życie ustawy nowelizującej Kodeks cywilny (ustawa z dnia 28 lipca 1990 roku o zmianie ustawy Kodeks cywilny, Dz.U. Nr 55, poz. 321), do 9 lipca 2018 roku (do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 13 kwietnia 2018 roku o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. 2018, poz. 1104), Sąd badał zarzut przedawnienia tylko wówczas, gdy został zgłoszony przez stronę. Od 9 lipca 2018 roku wszedł w życie przepis art. 117 § 2¹ kc, zgodnie z którym, po upływie terminu przedawnienia nie można domagać się zaspokojenia roszczenia przysługującego przeciwko konsumentowi. Powyższe oznacza konieczność brania przez Sąd pod uwagę z urzędu przedawnienia roszczenia.

Sąd Rejonowy wskazał, że roszczenie dochodzone niniejszym powództwem bez wątplenia jest roszczeniem majątkowym przysługującym przeciwko konsumentowi, a zgodnie z zasadą ogólną dla takich roszczeń (art. 118 kc) okres przedawnienia wynosi 3 lata.

Początkiem biegu terminu przedawnienia jest chwila wymagalności roszczenia. Jak wynika z oświadczenia powoda złożonego w treści pozwu roszczenie dochodzone przedmiotowym powództwem, stało się wymagalne 22 grudnia 2015 r. i w dniu wniesienia pozwu 31 grudnia 2018 r., w ocenie Sądu było już przedawnione, z tych względów Sąd powództwo oddalił.

Sąd I instancji podniósł, że w świetle przepisów regulujących przerwanie i zawieszenie biegu terminu przedawnienia, stwierdzić należy, że w okresie 3 lat od momentu rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia, nie doszło do przerwania ani zawieszenia tego terminu w stosunku do wierzyciela – powód nie wykazał, aby takie przerwanie lub zawieszenie miało miejsce. W przedmiotowej sprawie, powód nie wykazał także, aby pozwany zrzekł się korzystania z zarzutu przedawnienia. Nie sposób również uznać, by względy słuszności wymagały nieuwzględnienia w przedmiotowej sprawie upływu terminu przedawnienia, zgodnie z art. 117 § 1 i 2 kc. W sprawie nie stwierdzono by zachodziły jakiegokolwiek wyjątkowe okoliczności, które spowodowały niedochodzenie roszczenia przez uprawnionego, w tym nie stwierdzono by miał na to jakiegokolwiek wpływ sam zobowiązany.

Sąd podkreślił, że zgodnie z treścią przepisów przejściowych tj. art. 5 ust. 2 zd. 2 ustawy z 13 kwietnia 2018 r., zmieniającej m.in. ustawę kodeks cywilny jeżeli przedawnienie, którego bieg terminu rozpoczął się przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, nastąpiłoby przy uwzględnieniu dotychczasowego terminu przedawnienia wcześniej, to przedawnienie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu. Bieg przedawnienia roszczenia rozpoczął się przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy wobec tego do niniejszego roszczenia mają zastosowanie dotychczasowe przepisy, co oznacza, że roszczenie przedawniło się w dniu 23 grudnia 2018 r., a pozew został wniesiony w dniu 31 grudnia 2018 r.

Sąd nie badał już pozostałych zarzutów podniesionych przez pozwanych, uznając za najdalej idący i zasadny zarzut przedawnienia roszczenia.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 kpc i z § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 12 października 2016 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Apelację od wyroku złożył powód, zaskarżając go w całości i zarzucił:

- naruszenie art. 5 ust. 2 ustawy z 13 kwietnia 2018r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw poprzez jego błędne zastosowanie w okolicznościach niniejszej sprawy, skutkujące błędnym przyjęciem, iż roszczenie powoda uległo przedawnieniu, w sytuacji gdy na gruncie niniejszej sprawy winien znaleźć zastosowanie art. 5 ust. 1 w/w ustawy, zgodnie z którym koniec terminu przedawnienia przypada na ostatni dzień roku kalendarzowego, tj. na 31 grudnia 2018r., co oznacza, iż dochodzone przez powoda roszczenie nie uległo przedawnieniu,

- z ostrożności procesowej – na wypadek nieuwzględnienia zarzutu naruszenia art. 5 ust. 2 ustawy z 13 kwietnia 2018r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw – naruszenie art. 117¹ ust. 1 kc poprzez jego błędne niezastosowanie w okolicznościach niniejszej sprawy, albowiem okres od upływu terminu przedawnienia (22 grudnia 2018r.) do okresu dochodzenia roszczenia (31 grudnia 2018r.) był niewielki, zaś brak spłaty zobowiązania stanowi zachowanie oczywiście niewłaściwe, wobec czego nie zasługuje na ochronę.

Mając powyższe zarzuty na uwadze, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości oraz zasądzenie na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania za obie instancje.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja jest zasadna.

Sąd II instancji podziela stanowisko powoda, że dochodzone przez niego roszczenie nie uległo przedawnieniu.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy z 13 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2018.1104), do roszczeń powstałych przed dniem wejścia jej w życie i w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych stosuje się od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy przepisy ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą. Z kolei nowe brzmienie Kodeksu cywilnego w art. 118 przewiduje, że jeżeli przepis szczególnie nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi sześć lat, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. Jednakże koniec terminu przedawnienia przypada na ostatni dzień roku kalendarzowego, chyba że termin przedawnienia jest krótszy niż dwa lata.

Termin wymagalności roszczenia wynikającego z umowy pożyczki z W. Ż. przypada na 23 grudnia 2015r. Umowa została zawarta 23 grudnia 2013r. na 24 miesiące, zatem termin płatności ostatniej z rat przypadał na 23 grudnia 2013r. Wbrew twierdzeniom pozwanych, pożyczka nie jest świadczeniem okresowym, a jedynie – o ile strony tak postanowią – rozłożonym na raty. Dlatego termin przedawnienia należy w tym wypadku liczyć od dnia, w którym upłynął termin płatności ostatniej raty, a nie dla każdej z rat odrębnie.

Ponieważ roszczenie (...) Banku S.A. wynika z prowadzonej przez niego działalności gospodarczej, termin przedawnienia w tym wypadku wynosi 3 lata. Niemniej jednak nowe brzmienie art. 118 kc wskazuje na to, że koniec terminu przedawnienia przypada na ostatni dzień roku kalendarzowego, czyli 31 grudnia 2018r., a nie jak stwierdził Sąd Rejonowy – na 23 grudnia 2018r. Pozew o zasądzenie roszczeń wynikających z umowy został złożony 31 grudnia 2018r., zatem jeszcze przed upływem terminu przedawnienia.

Sąd I instancji poprzestał na stwierdzeniu, że dochodzone przez powoda roszczenie uległo przedawnieniu i dlatego nie ocenił pozostałych zarzutów podnoszonych przez pozwanych, w tym przede wszystkim nie ocenił znaczenia umowy ubezpieczenia pożyczki, jaką zawarł W. Ż.. Jego spadkobiercy – pozwani w niniejszym procesie – oczekują, że (...)

Bank S.A. zaspokoi swoje roszczenia poprzez zgłoszenie ich do ubezpieczyciela. Sąd Okręgowy uznał, że Sąd Rejonowy nie rozpoznał istoty sprawy i dlatego uchylił zaskarżony wyrok do ponownego rozpoznania.

Ponownie rozpoznając sprawę, Sąd I instancji przeanalizuje treść umowy ubezpieczenia zawartego między (...) Bankiem S.A. i ubezpieczycielem, który udzielił mu ochrony ubezpieczeniowej. W szczególności należy ocenić, czy w świetle warunków tej umowy, śmierć pożyczkobiorcy zwalania jego spadkobierców z odpowiedzialności za zadłużenie wynikające z umowy pożyczki.

Z tych wszystkich względów, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 4 kpc uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Mławie, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach procesu za II instancję – stosownie do treści art. 108 § 2 kpc.

(...)